

Työtaistelutilasto 2011

Vuonna 2011 käytiin 163 työtaistelua

Tilastokeskuksen työtaistelutilaston mukaan Suomessa käytiin 163 työtaistelua vuonna 2011. Työtaistelujen määrä väheni edellisestä vuodesta, jolloin niitä oli 191 kappaletta. Työtaistelujen määrä oli kolmanneksi suurin 2000-luvulla vuoden 2005 ja 2010 jälkeen. Työtaisteluihin osallistuneiden työntekijöiden lukumäärä oli noin 59 000. Osallistuneiden työntekijöiden määrä oli yli puolet pienempi edelliseen vuoteen verrattuna. Menetettyjä työpäiviä oli noin 128 000. Myös työpäivämenetykset vähenivät enemmän kuin puolella edellisestä vuodesta.

Työtaistelut vuosina 2000-2011

Vuosi	Työtaisteluja	Työntekijöitä	Menetettyjä työpäiviä
2000	96	84 092	253 838
2001	84	21 715	60 652
2002	76	70 867	74 985
2003	112	91 866	66 136
2004	84	25 211	42 385
2005	365	106 796	672 904
2006	97	48 276	85 075
2007	91	89 729	94 579
2008	92	15 992	16 352
2009	139	50 485	91 899
2010	191	137 316	314 667
2011	163	59 164	127 758

Vuonna 2011 suurimmat työtaistelut liittyivät yleensä liittokohtaisiin sopimusneuvotteluihin. Alkuvuoden merkittävimmät työtaistelut käytiin metsäteollisuudessa, jossa paperiteollisuuden toimihenkilöt järjestivät lakkoja sen jälkeen kun vanhat työehtosopimukset umpeutuivat huhtikuussa.

Loppuvuoden aikana liittokohtaisia työehtosopimusneuvotteluja käytiin monilla aloilla ja keskusjärjestöt neuvottelivat ns. raamisopimuksen, jolla haluttiin ohjeistaa liittokohtaisten sopimusneuvottelujen kustannustasoa. Suurimman työtaistelun kävivät teknologiateollisuuden toimihenkilöt lokakuussa. Tässä lakossa menetettiin noin 40 000 työpäivää. Merkittävä työtaistelu käytiin myös rahoitusalan sopimusneuvotteluihin liittyen marraskuussa.

Suurimmat sopimusneuvottelujen ulkopuoliset työtaistelut käytiin TeliaSonerassa, jossa vastustettiin työvoiman vähennystä maaliskuussa. Muiden alojen työtaistelut olivat merkittävästi pienempiä.

Työtaisteluiden syy oli 63 työtaistelussa palkkavaatimus. Työvoiman vähennyksen uhka oli syynä noin neljäsosassa ja työnjohto noin viidesosassa käydyistä työtaisteluista.

Paikallisia työtaisteluja käytiin eniten Vantaan, Helsingin ja Raahen kaupungeissa. Työtaisteluista 70 käytiin useammassa kuin yhdessä kunnassa.

Eniten työtaisteluja käytiin vuoden toisella neljänneksellä ja vähiten kolmannella neljänneksellä. Työpäivämenetyksistä 45 prosenttia tapahtui vuoden toisella neljänneksellä.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2011.....	4
Liitetaulukko 2. Työtaistelut vuosina 1970-2011.....	6
Laatuseloste: Työtaistelutilasto.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2011

Toimiala	Lukumäärä	Osallistuneet yhteensä	Menetetty työpäivät
A 02 Metsätalous ja puunkorjuu	2	120	840
C Teollisuus	81	37 051	92 070
10 Elintarvikkeiden valmistus	4	300	401
11 Juomien valmistus	1	320	960
13 Tekstiilien valmistus	1	..	..
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	20	8 745	42 891
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	8	1 808	1 476
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	1	22	64
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	2	460	230
24 Metallien jalostus	19	3 329	3 735
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	2	87	64
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	2	238	266
27 Sähkölaitteiden valmistus	2	425	390
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	11	2 431	1 232
29 Moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus	1	25	..
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	2	763	309
24-30 Metalliteollisuus	5	18 000	40 000
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	1	98	53
D 35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	2	186	122
F Rakentaminen	10	928	440
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	6	51	..
46 Tukku- ja vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	1	51	..
47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	5	..	..
H Kuljetus ja varastointi	25	4 456	2 163
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	4	173	25
50 Vesiliikenne	1	865	..
51 Ilmaliikenne	2	229	170
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	14	3 171	1 961
53 Posti- ja kuriiritoiminta	4	18	7
J Informaatio ja viestintä	13	6 390	25 433
58 Kustannustoiminta	2	..	..
61 Televiestintä	5	6 195	24 718
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	6	195	715
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	7	8 800	6 005
64 Rahoituspalvelut (pl. vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)	4	8 100	5 743
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)	3	700	263
L 68 Kiinteistöalan toiminta	2	..	..
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	3	90	90
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	1	..	..
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	1	60	90
72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	1	30	..

Toimiala	Lukumäärä	Osallistuneet yhteensä	Menetetty työpäivät
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	11	813	456
78 Työllistämistoiminta	1	100	100
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut	1	130	81
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	3	21	..
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	5	12	..
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	2	550	275
O 84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	1	279	140
Yhteensä	163	59 164	127 758

Liitetaulukko 2. Työtaistelut vuosina 1970-2011

Vuosi	Työtaisteluja	Työntekijöitä	Työtaistelua kohden	% työllisistä	Menetettyjä työpäiviä	Osallistunutta kohden
1970	240	201 600	840	9,3	233 200	1,2
1971	838	403 300	481	18,6	2 711 100	6,7
1972	849	239 700	282	11,0	473 100	2,0
1973	1 009	678 200	672	30,6	2 496 900	3,7
1974	1 778	370 700	208	16,3	434 800	1,2
1975	1 530	215 100	141	9,7	284 200	1,3
1976	3 282	512 700	156	23,8	1 325 500	2,6
1977	1 673	743 800	445	35,2	2 374 700	3,2
1978	1 237	164 600	133	7,9	132 400	0,8
1979	1 753	228 690	130	10,7	243 400	1,1
1980	2 238	413 140	185	18,8	1 605 600	3,9
1981	1 612	492 960	306	22,0	659 100	1,3
1982	1 240	167 500	135	7,0	207 600	1,2
1983	1 940	421 840	217	17,7	719 700	1,7
1984	1 710	562 480	329	23,3	1 526 900	2,7
1985	848	171 350	202	7,0	174 300	1,0
1986	1 225	602 730	492	24,8	2 787 600	4,6
1987	802	99 290	124	4,1	130 890	1,3
1988	1 353	244 070	180	10,0	179 820	0,7
1989	629	158 480	252	6,4	204 210	1,3
1990	455	244 760	538	9,9	935 150	3,8
1991	284	166 770	587	7,1	458 340	2,7
1992	168	103 510	616	4,8	76 090	0,7
1993	126	23 190	184	1,1	17 310	0,7
1994	171	70 540	413	3,5	525 700	7,5
1995	112	127 039	1 134	6,3	869 422	6,8
1996	94	43 113	459	2,1	20 077	0,5
1997	91	28 402	312	1,3	103 712	3,7
1998	98	35 380	361	1,6	133 203	3,8
1999	65	14 993	231	0,7	18 953	1,3
2000	96	84 092	876	3,6	253 838	3,0
2001	84	21 715	259	1,0	60 652	2,8
2002	76	70 867	932	3,0	74 985	1,1
2003	112	91 866	820	3,9	66 136	0,7
2004	84	25 211	300	1,0	42 385	1,7
2005	365	106 796	409	4,4	672 904	6,3
2006	97	48 276	498	2,0	85 075	1,8
2007	91	89 729	986	3,7	94 579	1,1
2008	92	15 992	174	0,6	16 352	1,0
2009	139	50 485	363	2,1	91 899	1,8
2010	191	137 526	720	5,6	314 667	2,3
2011	163	59 164	363	2,4	127 758	2,2

Laatuseloste: Työtaistelutilasto

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Työtaistelutilasto kuvaa työntekijöiden tai työnantajien Suomessa järjestämiä työtaisteluita. Työtaistelujen laajuutta kuvataan lukumäärillä osallistuneista työntekijöistä ja menetetyistä työpäivistä.

1.2 Tilaston aineistot ja käsitteet

Aineistot:

Pääosa työtaistelutiedoista saadaan työnantajajärjestöiltä. Lisäksi työtaistelutietoja kerätään tiedotusvälineistä ja kysytään tarkempia tietoja suoraan yrityksiltä.

Käsitteet:

Työtaistelu: Työntekijäpuolen tai työnantajapuolen työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoa jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Erilaisia työtaistelun muotoja ovat mm. lakot, ylityökiellot ja työsulut.

Lakko: Työntekijät kieltäytyvät työn tekemisestä ja tällöin he eivät myöskään yleensä saavu työpaikalle.

Jarrutus: Työntekijät ovat työpaikalla, mutta tekevät työtä normaalia huomattavasti hitaammin.

Saarto: Työntekijät kieltäytyvät esim. käsittelemästä tietyn yrityksen kuljetuksista.

Ylityökielto: Työntekijät kieltäytyvät ylitöiden tekemisestä.

Työsulku: Työnantaja sulkee työpaikan ja keskeyttää palkanmaksun.

Välillisesti työtaisteluun osallistuneet: Työntekijät, jotka eivät kuulu työtaistelun osapuoliin, mutta jotka eivät ole voineet tehdä työtänsä työtaistelun vuoksi.

Valtakunnallinen työtaistelu: Työtaistelu on valtakunnallinen, jos sitä johtaa ammattiliitto tai jokin muu yhteinen organisaatio koko valtakunnan alueella. Valtakunnallisia työtaisteluita ei tilastoida lääneittäin tai kunnittain.

2. Menetelmäkuvaus

Työtaistelutilastoon kerätään kaikki työtaistelut, jotka tulevat Tilastokeskuksen tietoon. Työnantajajärjestöjen työtaistelutiedot ja muulla tavalla kerätyt työtaistelutiedot kerätään yhteen tietokantaan. Näin saadusta tietokannasta tehdään taulukoita valittujen luokittelujen ja määrätietojen mukaan.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Osa pienemmistä työtaisteluista jää tilaston ulkopuolelle, koska niiden olemassaolosta ei saada tietoa. Näiden työtaistelujen puuttumisella on lähinnä merkitystä vain työtaistelujen lukumäärätietoihin. Työtaisteluiden laajuutta paremmin kuvaaviin työntekijöiden lukumäärätietoihin ja työpäivämenetyksiin joidenkin pienten työtaisteluiden puuttumisella ei ole olennaista merkitystä. Työtaistelujen laajuudesta voi olla työnantaja- ja työntekijäpuolella erilainen näkemys. Yleensä käytetään työnantajajärjestöjen lähettämiä tietoja, jotka ovat yksityiskohtaisia.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Vuodesta 2010 lähtien työtaistelutiedot julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan kevään aikana. Työtaistelutietoja julkaistaan neljännesvuoden tarkkuudella. Työtaistelutietoja voidaan luovuttaa myös kuukauden tarkkuudella. Jos työtaistelu kestää kuukauden tai neljännesvuoden vaihteen yli, se sijoitetaan yleensä sille ajanjaksolle, jolla se on suurimmaksi osaksi tapahtunut. Suuria työtaisteluita jaetaan tarkemmin eri neljänneksille tarpeen mukaan.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tiedot julkaistaan kerran vuodessa internetissä tilaston kotisivuilla ja Statfin-tilastopalvelussa. Laajemmin tietoja julkaistaan Palkat ja työvoimakustannukset -julkaisussa. Julkaisu on tilattavissa myyntipalvelusta osoitteesta:

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
Puh: (09) 1734 2011 Faksi: (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lisäksi tietoja on Suomen tilastollisessa vuosikirjassa. Tarkempia tietoja on mahdollista saada Tilastokeskuksesta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

6.1 Vertailtavuus muiden maiden tilastoihin

Eri maiden työtaistelutilastot voivat vaihdella suuresti. Joissain maissa käytetään rajoja, joilla kestoltaan tai osallistujamäärältään pienimmät työtaistelut jäävät tilaston ulkopuolelle. Työjärjestö ILO kerää tietoa työtaisteluista kaikista maista, joista sitä on saatavilla.

6.2 Vertailtavuus historiatietoihin

Työtaistelutietoja on olemassa yli sadan vuoden ajalta. Vuonna 1971 tehtiin tilaston laaja uudistus, jolloin tilaston kattavuus pienemmissä työtaisteluissa parani.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tuoreimpaan julkaistuun työtaistelutilastoon voi tulla pieniä lisäyksiä, jos joistain työtaisteluista saadaan tiedot työnantajajärjestöltä poikkeuksellisen myöhään.

Lisätietoja

Annina Rouvinen 09 1734 3246

Harri Nummila 09 1734 3235

Vastaava tilastojohtaja:

Kari Molnar

palkat.indeksit@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Työtaistelut 2011. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-0823 (pdf)